

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені **В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**
Факультет педагогіки та психології
Кафедра психології та соціальних наук

Проректор із науково-педагогічної роботи _____ О. А. Кузнецова

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНА ІСТОРІЯ МИКОЛАЇВЩИНИ АБО РЕГІОНАЛЬНЕ
УПРАВЛІННЯ

Ступінь магістра

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 052 Політологія

Освітньо-професійна програма Політологія

2020 – 2021 навчальний рік

Розробник: Сухорукова Анна Леонідівна, старшій викладач кафедри психології та соціальних наук, кандидат наук з державного управління

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та соціальних наук

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри психології та соціальних наук (Савенкова І.І.)

Анотація

Регіональне управління є системою відкритого типу, мета функціонування якої полягає в забезпеченні економічного та соціального розвитку регіонів на основі ефективного управління територією. Розвиток національної економіки потребує використання системного підходу до управління на основі комплексного поєднання цілепокладення, функцій управління, методів, принципів і інструментів, процесу управління при відповідному ресурсному та організаційному забезпеченні. Вищезазначене обґрунтовує необхідність функціонування такої системи управління на регіональному рівні, яка б відповідала сучасним цілям та умовам загально визнаної практики внутрішнього міжрегіонального співробітництва та міжнародної співпраці на певній території.

Відтак, результатом ефективного управління на регіональному рівні має стати: підвищення ролі регіонів у зовнішньоекономічному співробітництві, активне входження регіонів до міжнародних організацій та формувань, активізація міжрегіонального співробітництва; формування оптимальної вискоєфективної структури господарства регіонів, яка б забезпечувала їх комплексний розвиток на основі використання природно-ресурсного, виробничо-економічного, науково-технічного та кадрового потенціалу; удосконалення системи державного стратегічного програмування регіонального розвитку, обґрунтування стратегії розвитку окремих регіонів; забезпечення сталого зростання доходів населення та наближення до європейських стандартів життя в регіонах; формування інфраструктурної підтримки регіонального розвитку через створення спеціальних інститутів, зокрема агентств регіонального розвитку, які б стали провідниками ефективної державної регіональної політики розвитку окремих територій.

Ефективне управління на регіональному рівні сприятиме досягненню поточних та стратегічних цілей економічного і соціального розвитку територій.

Ключові слова: регіональне управління, регіональний розвиток, державне регулювання, місцеве самоврядування.

Annotation

In independent Ukraine, political research is not given enough attention. At the same time, the political decisions made in the country still do not pass scientific political science and sociological examination. As a result, there is a spread of contradictory and incompetent opinions, according to which there is no deep understanding of the facts of real life. Hence the inability to make a sensible political decision.

Therefore, the country's politicians face the task of mastering the art of taking into account public opinion, the interests of various social forces and groups to develop a balanced and purposeful policy. Political pluralism involves studying the behavior of voters in elections, the reasons and factors for voting for certain candidates. It is necessary to find out the basic principles and methods of activity of representative institutions, public organizations and political parties, formation of blocs from coalitions, and most importantly, how it all happens in the minds of ordinary citizens, the same electorate for which all political decisions are made.

Keywords: political research, electorate, political decisions, public opinion, sample, political analysis, research program, methodology of political research.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – формулювання стратегії соціально-економічного розвитку регіону (Миколаївщини) та розробка моделі механізму її реалізації	Спеціальність: 052 Політологія	<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 90		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4 аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Ступінь: магістр	<i>Лекції</i>	
		10 год.	
<i>Практичні, семінарські</i>			
20 год.			
<i>Лабораторні</i>			
-		-	
<i>Самостійна робота</i>			
60 год.			
http://moodle.mdu.edu.ua/my/		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання – українська

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: поетапне формування у майбутніх політологів сучасного мислення та спеціальних знань у галузі управління на регіональному рівнях; набуття умінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень як органів державної влади так і місцевого самоврядування.

Завдання курсу: формування теоретичних знань та практичних навичок у майбутніх фахівців відповідно до поставленої мети, а саме:

- здійснення аналізу сучасних вітчизняних і закордонних підходів до управління регіональним розвитком;
- визначення системи регіонального управління та змісту її основних складових;
- визначення та обґрунтування основних функцій регіонального управління;
- формування фінансової основи регіонального управління;
- обґрунтування сукупного потенціалу регіональних ресурсів, як матеріальної основи регіонального розвитку;
- формування концепції, стратегії та програм економічного та соціального розвитку регіону.

Передумови для вивчення дисципліни:

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати різноманітні форми регіонального управління.

ПРН 2. Обґрунтувати вибір організаційної форми регіонального управління.

ПРН 3. Застосовувати методи управління соціально-економічним розвитком на регіональному рівні.

ПРН 4. Оцінювати досягнутий рівень соціально-економічного розвитку на регіональному рівні.

ПРН 5. Розробити цільову програму розвитку регіону та розраховувати показники оцінки її ефективності.

ПРН 6. Використовувати сучасні інформаційні технології та прикладні програми для розв'язання різноманітних задач регіонального управління.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. здатність застосувати політичні знання для підготовки та прийняття управлінських рішень;

ЗК 2. здатність констатувати власні інтереси та інтереси своєї соціальної групи і володіти політичним механізмом їх реалізації;

ЗК 3. здатність використовувати методологічну функцію політичної науки при вивченні гуманітарних та спеціальних дисциплін;

ЗК 4. здатність самостійно аналізувати процеси і явища політичного життя українського суспільства, розрізняти види і форми владних відносин, прояви прямої і представницької демократії;

ЗК 5. здатність аналізувати конкретні суспільно-політичні ситуації та приймати зважені, обґрунтовані рішення.

II. Фахові:

ФК 1. здатність чітко оперувати й володіти їхнім основним понятійно-категоричним апаратом;

ФК 2. здатність визначати цілі та пріоритетні напрямки діяльності стосовно державного та регіонального управління;

ФК 3. здатність застосовувати сформоване мислення та світоглядність у аналізі функціонування та розвитку соціально-економічних процесів на рівні держави та її регіонів;

ФК 4. здатність розробляти концептуальні засади реформування системи державного управління;

ФК 5. здатність розробляти концепцію, стратегію та програму економічного і соціального розвитку регіону;

ФК 6. здатність формувати систему стратегічних та поточних цілей регіонального розвитку;

ФК 7. здатність розробляти організаційний механізм реалізації стратегії та програм економічного і соціального розвитку регіону;

ФК 8. здатність формувати сукупність економічних і соціальних показників, визначати їх рівень та оцінювати його для обґрунтування управлінських рішень, що приймаються та реалізуються в системі регіонального управління;

ФК 9. здатність визначати і оцінювати рівень економічного розвитку регіону.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Теоретичні основи регіонального управління. Регіональне управління як наука і сфера практичної діяльності, етапи її формування. Зміст та основні поняття, котрі пов'язані з регіональним управлінням. Державна регіональна політика: поняття, сутність і принципи. Ознаки регіонального управління. Функції регіонального управління. Суб'єкти та об'єкти регіонального управління. Основні теорії регіонального управління. Історичні форми управління регіональним розвитком. Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами. Механізми реалізації регіональної політики. Регіональні програми. Історичний досвід та особливості функціонування та управління територій із спеціальним статусом.

Тема 2. Система регіонального управління. Поняття та характеристика системи регіонального управління. Характеристика основних складових системи регіонального управління. Цілі та завдання управління регіональним розвитком. Принципи, методи й інструменти регіонального управління. Ресурсне забезпечення регіонального управління.

Тема 3. Прогнозування та планування регіонального розвитку. Поняття та зміст регіонального прогнозування та планування. Розробка стратегії економічного і соціального розвитку регіону. Обґрунтування її структури та необхідності для забезпечення сталих темпів розвитку в перспективі. Характеристика етапів розробки програми економічного і соціального розвитку регіону, її відмінності від стратегії, обґрунтування структури та необхідності розробки. Побудова алгоритму розробки та реалізації регіональної програми.

Тема 4. Організація регіонального управління. Контроль та регулювання реалізації основних функцій регіонального управління. Поняття організаційної структури системи регіонального управління, її оптимальність та якість. Характеристика етапів побудови організаційної структури системи регіонального управління. Визначення доцільності вдосконалення організаційної структури. Обґрунтування факторів, що впливають на її якість. Методи та принципи проектування організаційних структур системи регіонального управління. Поняття та зміст регіонального контролю. Обґрунтування необхідності регіонального контролю та регулювання регіонального розвитку. Формування системи регіонального контролю. Визначення основних складових системи: цілей та завдань, процесу, функцій, методів, принципів та функцій, а також ресурсного забезпечення контролю регіонального розвитку. Характеристика законодавчої бази, як інструменту регулювання регіонального економічного розвитку.

Тема 5. Регіональні органи державного управління. Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій. їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків. Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом.

Тема 6. Відносини органів регіональної влади в системі управління. Основні напрями взаємодії регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами і організаціями. Взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування із правоохоронними органами. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади, їх правове регулювання.

Тема 7. Розвиток системи регіонального управління. Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у сфері управління. Регіональне управління в контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів. Соціально-ринкова трансформація України та завдання держави щодо формективної системи управління на регіональному рівні. Реформування системи регіонального управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвиненої демократії. Концептуальні засади реформування місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком. Базові форми децентралізації управління. Формування ефективної організації виконавчої влади на місцевому рівнях управління. Протидія корупції в регіональних органах влади. Створення сучасного нормативно-правового, наукового та інформаційного забезпечення системи оєгіонального управління; зміцнення та формування нових фінансово-економічних основ функціонування регіонального управління; створення сучасної системи підготовки та перепідготовки управлінських кадрів; оновлення інституціональної відповідальності у сфері регіонального управління.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Теоретико-методологічні засади регіонального управління.

Тема 1. Теоретичні основи регіонального управління Регіональне управління як наука і сфера практичної діяльності, етапи її формування. Зміст та основні поняття, котрі пов'язані з регіональним управлінням. Державна регіональна політика: поняття, сутність і принципи. Ознаки регіонального управління. Функції регіонального управління. Суб'єкти та об'єкти регіонального управління. Основні теорії регіонального управління. Історичні форми управління регіональним розвитком. Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами. Механізми реалізації регіональної політики. Регіональні програми. Історичний досвід та особливості функціонування та управління території із спеціальним статусом. Поняття та характеристика системи регіонального управління. Характеристика основних складових системи регіонального управління. Цілі та завдання управління регіональним розвитком. Принципи, методи й інструменти регіонального управління. Ресурсне забезпечення регіонального управління.

Кредит 2. Організація регіонального управління.

Тема 2. Прогнозування та планування регіонального розвитку. Поняття та зміст регіонального прогнозування та планування. Розробка стратегії економічного і соціального розвитку регіону. Обґрунтування її структури та необхідності для забезпечення сталих темпів розвитку в перспективі. Характеристика етапів розробки програми економічного і соціального розвитку регіону, її відмінності від стратегії, обґрунтування структури та необхідності розробки. Побудова алгоритму розробки та реалізації регіональної програми.

Тема 3. Контроль та регулювання реалізації основних функцій регіонального управління. Поняття організаційної структури системи регіонального управління, її оптимальність та якість. Характеристика етапів побудови організаційної структури системи регіонального управління. Визначення доцільності вдосконалення організаційної структури. Обґрунтування факторів, що впливають на її якість. Методи та принципи проектування організаційних структур системи регіонального управління. Поняття та зміст регіонального контролю. Обґрунтування необхідності регіонального контролю та регулювання регіонального розвитку. Формування системи регіонального контролю. Визначення

основних складових системи: цілей та завдань, процесу, функцій, методів, принципів та функцій, а також ресурсного забезпечення контролю регіонального розвитку. Характеристика законодавчої бази, як інструменту регулювання регіонального економічного розвитку.

Кредит 3. Органи регіональної влади в системі управління.

Тема 4. Регіональні органи державного управління. Місцеві державні адміністрації в системі державного управління. Основні завдання, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій. їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій у системі вертикальних та горизонтальних зв'язків. Управління факультативними територіальними одиницями. Господарсько-правовий механізм діяльності території із спеціальним статусом. Основні напрями взаємодії регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами і організаціями. Взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування із правоохоронними органами. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади, їх правове регулювання.

Тема 5. Розвиток системи регіонального управління. Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у сфері управління. Регіональне управління в контексті трансформаційних та глобалізаційних процесів. Соціально-ринкова трансформація України та завдання держави щодо формективної системи управління на регіональному рівні. Реформування системи регіонального управління відповідно до стандартів публічного адміністрування, прийнятих в Європейському Союзі та країнах розвинутої демократії. Концептуальні засади реформування місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком. Базові форми децентралізації управління. Формування ефективної організації виконавчої влади на місцевому рівнях управління. Протидія корупції в регіональних органах влади. Створення сучасного нормативно-правового, наукового та інформаційного забезпечення системи оєгіонального управління; зміцнення та формування нових фінансово-економічних основ функціонування регіонального управління; створення сучасної системи підготовки та перепідготовки управлінських кадрів; оновлення інституціональної відповідальності у сфері регіонального управління.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усь о-го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
<i>Кредит 1. Теоретико-методологічні засади регіонального управління.</i>						
Тема 1. Теоретичні основи регіонального управління.	30	2	2			26
Усього:	30	2	2			26
<i>Кредит 2. Організація регіонального управління.</i>						
Тема 2. Прогнозування та планування регіонального розвитку.	14	2	2			10
Тема 3. Контроль та регулювання реалізації основних функцій регіонального управління.	16	2	4			10
Усього:	30	4	6			20
<i>Кредит 3. Органи регіональної влади в системі управління.</i>						
Тема 4. Регіональні органи державного управління.	15	2	6			7
Тема 5. Розвиток системи регіонального управління.	15	2	6			7
Усього:	30	4	12			14

4. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Теоретико-методологічні засади регіонального управління.</i>		
1.	Тема 1. Теоретичні основи регіонального управління.	2
<i>Кредит 2. Організація регіонального управління.</i>		
2.	Тема 2. Прогнозування та планування регіонального розвитку.	2
3.	Тема 3. Контроль та регулювання реалізації основних функцій регіонального управління.	2
<i>Кредит 3. Органи регіональної влади в системі управління.</i>		
4.	Тема 4. Регіональні органи державного управління.	2
5.	Тема 5. Розвиток системи регіонального управління.	2
Всього:		10

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Теоретико-методологічні засади регіонального управління.</i>		
1.	Тема 1. Теоретичні основи регіонального управління.	2
2.	Тема 2. Система регіонального управління.	2
<i>Кредит 2. Організація регіонального управління.</i>		
3.	Тема 3. Прогнозування та планування регіонального розвитку.	2
4.	Тема 4. Організація регіонального управління. Контроль та регулювання реалізації основних функцій регіонального управління.	2
<i>Кредит 3. Органи регіональної влади в системі управління.</i>		
5.	Тема 5. Регіональні органи державного управління.	4
6.	Тема 6. Відносини органів регіональної влади в системі управління.	4
7.	Тема 7. Розвиток системи регіонального управління.	4
Всього:		20

6. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
<i>Кредит 1. Теоретико-методологічні засади регіонального управління.</i>		
1.	Тема 1. Теоретичні основи регіонального управління.	6
2.	Тема 2. Система регіонального управління.	20
<i>Кредит 2. Організація регіонального управління.</i>		
3.	Тема 3. Прогнозування та планування регіонального розвитку.	10
4.	Тема 4. Організація регіонального управління. Контроль та регулювання реалізації основних функцій регіонального управління.	10
<i>Кредит 3. Органи регіональної влади в системі управління.</i>		
5.	Тема 5. Регіональні органи державного управління.	4
6.	Тема 6. Відносини органів регіональної влади в системі управління.	5
7.	Тема 7. Розвиток системи регіонального управління.	5
Всього:		20

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

В межах самостійної роботи студентів виконується індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) при консультуванні викладачем на протязі вивчення навчальної дисципліни у відповідності до графіку навчального процесу. ІНДЗ виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та придбання практичних навичок їх застосування при вирішенні проблем регіонального розвитку.

Індивідуальне науково-дослідне завдання - формулювання стратегії соціально-економічного розвитку регіону (Миколаївщини) та розробка моделі механізму її реалізації.

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано

B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту виставляється відмінно – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

Студенту виставляється дуже добре - студент демонструє повні знання навчального матеріалу, допускає незначні пропуски матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює правильні відповіді;

Студенту виставляється добре – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

Студенту виставляється достатньо – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

Студенту виставляється задовільно – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати до 300 балів (за 3 кредита), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.**

КР		Накопичувальні бали/сума						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	300	300/100
10	30	30	30	60	70	70		

9. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи

(зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; семінари-дискусії, інтерактивні заняття з використанням інтернет-технологій, розв'язування задач на основі політичних випадків, презентації, герменевтичний аналіз, ділові ігри, ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

11. Рекомендована література

Базова

1. Авер'янов В.Б. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право / В.Б. Авер'янов. - К. : Юстиніан, 2007. - 288 с.
2. Авер'янов В.Б. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / В.Б. Авер'янов. – К. : Факт, 2003. – 384 с.
3. Бакуменко В.Д. Державне управління: основи теорії, історія та практика: навчальний посібник/ В.Д. Бакуменко [та ін.] - Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. – 394 с.
4. Бакуменко В.Д. Державно-управлінські рішення : навчальний посібник / В. Д. Бакуменко // - К. : ВПЦ АМУ, 2011. – 444 с.
5. Бочок М.П. Управління регіоном: навч. посіб. / М.П. Бочок, М.П. Бутко, Д.І. Котельников – Чернігів: Сіверянська думка, 2001. – 280 с.
6. Василенко И. А. Административно-государственное управление в странах Запада: США, Великобритания, Франция, Германия: Учебное пособие. Изд. 2-е, перераб. и доп. / И. А. Василенко — М.: Издательская корпорация «Логос», 2001. — 200 с.
7. Васильєва О. І. Регіональне управління в умовах реформування владних відносин : монографія / О. І. Васильєва. - Донецьк : Юго-Восток, 2009. - 436 с.
8. Воронкова В.Г Менеджмент в державних організаціях : навч. посіб. / В.Г. Воронкова.- К.: Професіонал, 2004.-256 с.
9. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. - К. : Факт, 2003. - 384 с.
10. Євтушенко В.А. Державне та регіональне управління: навч. посібник. / В.А. Євтушенко, Г.В. Євтушенко– Х.: ХНУ, 2012. – 215 с.
11. Костіна Н. І. Фінанси: Система моделей і прогнозів: Навчальний посібник./ Н. І. Костіна, А. А. Алексеев, О. Д. Василик - К.: Четверта хвиля, 1998. - 304 с.
12. Круш П. В. Регіональне управління: навч. посіб. / П. В. Круш, О. О. Кожемяченко– К.: ЦУЛ, 2007. – 248 с.
13. Круш П.В. Регіональне управління: навч. посіб. / П.В. Круш, О.О. Кожемяченко. – К.: ЦУЛ, 2007. – 248 с.
14. Лазор О.Д. Основи місцевого самоврядування : навч. посіб. / О.Д. Лазор. - К. : ЦУЛ, 2003. - 432 с.
15. Мельник А.Ф. Державне управління : підручник / А.Ф. Мельник, О.Ю. Оболенська - К. : Знання, 2009. - 582 с.
16. Мельник А.Ф. Державне управління: підручник / А.Ф.Мельник, О.Ю. Оболенський. – К.: Знання, 2009. – 582с.
17. Новікова М. М. Регіональний менеджмент: конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 6.050200 „Менеджмент організацій”. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 94 с.

18. Ординський В.Л. Управління в органах виконавчої влади : навч. посіб. / В.Л. Ординський, З.Р. Кисіль, М.В. Ковалів. - К. : ЦУЛ, 2008. - 296 с.
19. Орловська Ю.В. Глобалізаційні впливи на регіональну економічну політику держав / Орловська Ю.В., Кобзар Н.І., Варламова О.А., Зайченко О.О., Дугінець Г.В. — Д. : Наука і освіта, 2005. — 213 с.
20. Пашута М.Т. Прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку: навчальний посібник. / Пашута М.Т. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 408 с.
21. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В.М. Вакуленко, М.К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 512 с.
22. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком: Навч. посіб. / Стеченко Д. М. - К.: Вища шк., 2000. — 223 с:
23. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком: Навч. посібн. – К.: Вища школа, 2000. – 224 с.
24. Уткин Э.А. Государственное и региональное управление. / Э.А.Уткин, А.Ф. Денисов — М.: ИКФ «ЭКМОС», 2002. — 320 с.

Допоміжна

1. Бакуменко В.Д. Підходи та моделі креативного державного управління: Монографія/ В.Д. Бакуменко, О.М. Руденко – К.: АМУ, 2014. – 228 с.
2. Вакуленко В.М. Основи регіонального управління в Україні : підруч. // авт.-упоряд. : В. М. Вакуленко, М. К. Орлатий [та ін.] - К. : НАДУ, 2012. - 576 с.
3. Василенко И. А. Государственное управление в странах Запада: СІЛА,
4. Воронкова В. Г Менеджмент в держаних організаціях : навч. посібн. / В. Г. Воронкова– К. : ВД «Професіонал», 2004. – 256 с.
5. Глен Райт. Державне управління / Глен Райт. – К., 1994. – 113 с.
6. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація : монографія / кол. авт; відп. ред. проф. Н. Р. Нижник. – К. : УАДУ при Президентові України, 1997. – 448 с.
7. Державне управління та державна служба : словник-довідник / О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2005. – 208 с.
8. Державне управління: основи теорії, історія та практика: Навчальний посібник/ В.Д. Бакуменко, П.І. Надолішній, М.М. Іжа, Г.І. Арабаджи / За заг. ред. Надолішнього П.І., Бакуменка В.Д. - Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. – 394 с.
9. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – К.: Факт, 2003. – 384 с.
10. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій : монографія / В. Б. Дзюндзюк. – Х. : ХарРІ УАДУ «Магістр», 2003. – 236 с.
11. Желюк Т. Л. Державна служба : навч. посібн. / Желюк Т. Л. – Луцьк : ВД «Професіонал, 2000. – 558 с.
12. Іванова Т.В. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу : навч. посібник / Іванова Т.В. [та ін.] - К. : НАДУ, 2015. – 628 с.
13. Іванова Т.В. Державна політика / Іванова Т.В. [та ін.] - К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
14. Іванова Т.В. Державне управління сталим екологічним розвитком України та її регіонів в системі раціонального природокористування: теорія, методологія, перспективні напрями: Монографія/ Т.В. Іванова - К.: ВПЦ АМУ, 2011. – 405 с.
15. Іванова Т.В. Управління підприємством на регіональному рівні / Т.В. Іванова Науковий вісник Академії муніципального управління: Збірник наукових праць Серія «Економіка» випуск 8/2010 – К.: Академія муніципального управління, ВПЦ АМУ. – 2010 р. С. 42-47.
16. Іванова Т.В. Управління розвитком міста: навчальний посібник. / Т.В. Іванова [та ін.] - К.: Вид-во НАДУ, 2006.–389 с.

17. Іванова Т.В. Шляхи формування та розвитку самодостатніх суб'єктів муніципального руху: європейські виміри та орієнтири/ Т.В. Іванова [та ін.] - Миколаїв: Смельянова Т.В., 2013. – 352 с.
18. Ковбасюк Ю.В. Державна політика : підруч. Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко [та ін.]. – К. : НАДУ, 2014. – 448 с.
19. Круш П. В. Регіональне управління : навч. посібн. / Крупі П. В., Кожем'яченко О. О. – К. : ЦУЛ, 2007. – 248 с.
20. Лазор О. Д. Основи місцевого самоврядування : навч. посібн. / Лазор О. Д. – К. : ЦУЛ, 2003. – 432 с.
21. Малиновський В. Державне управління : навч. посібн. / В. Малиновський – Луцьк : РВВ «Вежа» Вол. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. – 558 с.
22. Мельник А. Ф. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна; за ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання, 2009. – 582 с.
23. Ординський В. Л. Управління в органах виконавчої влади : навч. посібн. / Ординський В. Л., Кисіль З. Р., Ковалів М. В. – К. : ЦУЛ, 2008. – 296 с.
24. Свирский Б. М. Государственное строительство и местное самоуправление в Украине : учеб. пос. / Свирский Б. М. – Х., 2001. – 487 с.
25. теорії, методології, практики : монографія / В. Д. Бакуменко. – К. : Вид-во УАДУ, 2000.
26. Уткин Э. А. Государственное и муниципальное управление / Уткин Э. А., Денисов А. Ф. – М. : Ассоциация авторов и издателей «Тандем», Изд-во «ЭКМОС», 2001. – 365 с.
27. Чиркин В. Е. Государственное управление. Элементарный курс / Чиркин В. Е. – М. : Юристъ, 2001. – 320 с.
28. Якубовський О. П. Державна влада і громадянське суспільство: система взаємодії : моногр. / О. П. Якубовський, Т. А. Бутирська. – О. : ОРІД НАДУ, 2004. – 196 с.
29. Ярмиш О.Н., Серьогін В.О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. – Харків: Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2002 – 532 с.

12. Інформаційні ресурси

1. ЛигаБизнесИнформ. // www.liga.net
2. Нормативные акты Украины. // www.nau.kiev.ua
3. Президент України Офіційний веб-портал. // www.president.gov.ua
4. Сервер Верховної Ради України. // www.rada.gov.ua
5. Урядовий портал. // www.kmu.gov.ua